

JÓ GYAKORLAT

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

PÁTY

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

A kiadványt a TÁRS Projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja állította össze.

2019

Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.

1138 Budapest, Váci út 191.

Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240

E-mail: titkarsag@fszk.hu

Weboldal: www.fszk.hu

részfeladatok
konyha
szakemberek
asztalosműhely
vásárok
egymásra figyelés
felmérés
kert
keresztény szellemiség
önkéntes munka
proaktivitás
kerámia
karbantartás
pékesség
textilkészítés
közösségépítés
teamműhely
innováció
alkotás
szitanyomás
kíváncsiság
üzemeltetés
pályázatok
ékszerek
több generációs kapcsolatépítés

AZ INTÉZMÉNY TÖRTÉNETE, CÉLJAI

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat egy több ezer főt foglalkoztató szervezet, amely egyesület, alapítványt, számos intézményt és gazdasági társaságot működtet szerte az országban. Ennek megfelelően a foglalkoztatás kérdése is meglehetősen sokrétű és összetett – részletes bemutatása meghaladja jelen írás kereteit. Ezért egyetlen helyszínt választottunk ki, Pátyot – az itt történő foglalkoztatás önmagában is jól szemlélteti azt a hozzáállást és elkötelezettséget, amely elismert és sikeres foglalkoztatóvá teszi a Szeretetszolgálatot az ország minden táján.

Ugyanakkor a pátyi foglalkoztatás bemutatása csak úgy lehet teljes, ha – csak röviden ugyan, de – ejtünk néhány szót általában a Szeretetszolgálatról és az ott folyó foglalkoztatásról is.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

A Máltai Rend legújabbkori története Magyarországon – több évszázadnyi szünet után – az első világháborút követően kezdődött. 1928-ban kezdte meg tevékenységét a Magyar Szövetség, amely a Rend eredeti hivatását, a felebaráti szeretetszolgálat intézményes támogatását célozta – a szociális elkötelezettség mind több karitatív egészségügyi intézményben öltött testet. A második világháborút követő időszak politikai környezete nem kedvezett a rend számára, vezetői többnyire külföldön leltek menedéket. Ott szervezték újjá a Magyar Lovagszövetséget, és koordinálták a magyar máltai lovagok tevékenységét, szervezték a Magyarországon maradt társak támogatását, valamint a Szövetség tagjaival és a rendi kormánzzal való kapcsolattartást és együttműködést.

A '80-as évek második felében érett meg az idő az intenzívebb és nyíltabb működésre Magyarországon. Sor került az első megállapodásra a Rend képviselői és a magyar kormány között, melynek következményeként nagy mennyiségű gyógyszer és kórházi felszerelés érkezett Magyarországra. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület 1989 elején lett bejegyezve, az egyik első független civil szervezetként.

A Máltai Rend jelmondata: „**A hit védelme és a szegények szolgálata.**” Ennek jegyében az egyesület adományokat gyűjt, hogy azokat közcélokra fordítsa: segíti a rászorulókat, illetve az őket ellátó egészségügyi, szociális és gyermekjóléti intézményeket; szolgáltatásokat alapít és működtet; programokat szervez a testi és szellemi egészségre, szociális biztonságra törekvés, valamint a társadalom különböző rétegei közötti együttműködés elősegítése jegyében.

PÁTYI KOMPLEXUM

Pátyon kb. 20 évvel ezelőtt öt ház épült, melyekben nevelőszülői családok éltek. Később ez kiegészült egy idősothtonnal, így többgenerációs komplexummá alakult. Ez mindenkinek jó volt – gyerekeknek és idős embereknek egyaránt. 13-14 évvel ezelőtt a családok kiköltöztek, s az öt házból kettőbe fogyatékos fiatalok kerültek – ezek ma is lakóotthonként működnek. Egy házból iroda lett, egy másikban pedig a kerámiaműhely talált otthonra. Az ötödik ház jelenleg üresen áll, ennek alagsorában működik a teaműhely.

AZ INTÉZMÉNY ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Az egyesületnek számos intézménye van országszerte. A **pátyi komplexum** különböző intézményeken keresztül a következő szolgáltatásokat működteti:

- idősek otthona
- fogyatékos személyek ápoló-gondozó lakóotthona
- időskorúak gondozóháza
- fejlesztő foglalkoztatás
- támogató szolgálat
- szociális étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- fogyatékos személyek nappali ellátása
- családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
- nevelőszülői tanácsadó hálózat

Az ország többi részén a Szeretetszolgálat a fentiekén kívül iskolákat, óvodákat tart fenn, hajléktalanellátást, mentőszolgálatot működtet.

FOGLALKOZTATÁS – ORSZÁGOS KÖRKÉP

FOGLALKOZTATÁSI FORMÁK

A Szeretetszolgálat szerte az országban több ezer embernek ad munkát, közülük sokan megváltozott munkaképességűek – fogyatékos és egészségkárosodott személyek. Foglalkoztatásuk többféle formában történik. Többségüket nem a megváltozott munkaképességük miatt veszik fel, hanem azért, mert a feladatot el kell látni, és erre a fogyatékos vagy egészségkárosodott dolgozók is képesek. Őket – épp úgy, mint a munkatársak zömét – nyílt piaci körülmények között foglalkoztatják. A megváltozott munkaképességű dolgozók másik részét viszont rehabilitációs céllal, állami támogatást igénybe véve fejlesztő-, akkreditált-, vagy közfoglalkoztatás keretein belül alkalmazzák annak érdekében, hogy nagyobb esélyük legyen az önfenntartásra és a fejlődésre.

Nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás

Jelenleg 100-110 olyan fogyatékos vagy egészségkárosodott megváltozott munkaképességű, illetve halmozottan hátrányos helyzetben élő dolgozója van az egyesületnek, akik integráltan dolgoznak az ország különböző településein. Sokan közülük mozgássérültek, akik dolgozhatnak otthonról is, de szeretnek bejárni a munkahelyi közösségbe, ezért számukra biztosított az akadálymentes környezet. Nekik is ugyanolyan teljesítményt kell nyújtaniuk, ugyanazoknak az elvárásoknak kell megfelelniük, mint a többi munkatársnak. Az ő alkalmazásuknak nem az a célja, hogy a szervezet támogatást tudjon igénybe venni, hanem hogy a meglévő munkát valaki elvégezze.

Előfordul az is, hogy olyan megváltozott munkaképességű embereket is ebben a formában foglalkoztatnak, akik után támogatást is igénybe vehetnének – adminisztratív okok miatt mégse teszik. Számos telephelyük van, és nem szeretnék mindegyiket akkreditáltatni, illetve 1-1 telephelyen nem is dolgozik annyi fogyatékos személy, hogy elindíthatnák az akkreditációt. Mivel nagy és karitatív célokat ellátó szervezetről van szó, felvállalják ezt is.

Közfoglalkoztatás

Az ország harmadik legnagyobb közfoglalkoztató szervezete a Szeretetszolgálat. Intézményeinél kb. 300 közfoglalkoztatott dolgozik országosan, de ellentétben a többi közfoglalkoztatóval – akik külön közfoglalkoztatási csoportokat hoznak létre – itt nem külön csoportokba szerveződnek, hanem integrálódnak a teljes szervezetbe. Közfoglalkoztatottak látják el például a Nyugatiban lévő máltai információs ponton az információs munkatársi munkakört, de épületüzemeltetési feladatokat, kiegészítő szakmai munkákat is bízunk rájuk mind a fővárosban, mind vidéken – a Szeretetszolgálat számtalan intézményének és tevékenységének köszönhetően ugyanolyan színes a paletta, mint a többi foglalkoztatási formában. A szervezet arra törekszik, hogy őket a későbbiekben nyílt piaci foglalkoztatottként alkalmazza. Közülük sokan olyan egészségkárosodott emberek, akiknek nincsenek meg azok a dokumentumaik, melyek segítségével bekerülhetnének a támogatotti körbe, ugyanakkor nagyon rossz egészségi állapotban vannak – például hajléktalanok vagy a hajléktalanság szélén élő emberek.

Akkreditált foglalkoztatás

Az egyesület akkreditált foglalkoztató is – kb. 100 fő dolgozik védett körülmények között több helyszínen. Három nonprofit gazdasági társaság működteti az akkreditált foglalkoztatást, de közülük csak az egyik – a Máltai Gondoskodás Nonprofit Kft. – tevékenysége az, ami kifejezetten a rehabilitációs célú foglalkoztatásra irányul. A kft. többségében megváltozott munkaképességű dolgozókat foglalkoztat, tevékenységei, projektjei pedig a hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiaci elhelyezkedését segítik.

Fejlesztő foglalkoztatás

Az egyesület Pátyon fejlesztő foglalkoztatást is működtet, jelenleg 12 fő dolgozik ebben a foglalkoztatási formában. Mivel itt sokféle szolgáltatás működik és egy hatalmas park területén van az épületegyüttes, a tevékenységek köre is széles: parkgondozás, karbantartási és mosodai tevékenységek, konyhai kiegészítő munkák. Azaz egyrészt saját tevékenységekbe vonják be a fejlesztő foglalkoztatásban részt vevőket, másrészt többen közülük egy külső, fejlesztő foglalkoztatási engedéllyel rendelkező partnercéghez járnak dolgozni. Ez a cég különböző kertészeti tevékenységeket, zöldfelület kezelést, épületkarbantartást, építési vállalkozási tevékenységet végez. Azok a lakóotthoni lakók kerülnek hozzájuk, akik fizikailag jól terhelhetők, és képesek megfelelni a nagy teljesítményelvárásnak.

A fenti tevékenységeken túl a fejlesztő foglalkoztatásban részt vevőknek lehetőségük van különböző kézműves műhelyekben is tevékenykedni, ahol azonban nem csak ők dolgoznak, hanem más foglalkoztatási formában dolgozó megváltozott munkaképességű emberek is.

Tulajdonképpen bárki, aki kapcsolódik a szervezethez – akár szabadidejében is – kipróbálhatja itt magát, lehetőséget kap a fejlődésre. Nem nézik, hogy szervezetileg ki hova tartozik, melyik egység része, illetve milyen foglalkoztatási formában alkalmazzák – egyben nézik az összes lehetőséget, és a segítők támogatása mellett mindenki válogathat azok között a feladatok között, amit szeretne, és amit képes elvégezni. Azt tartják az első és legfontosabb lépésnek, hogy mindenki megtalálja a helyét a sokféle lehetőség között, utána alakítják ki az alkalmazás kereteit és oldják meg az adminisztrációját.

A REHABILITÁCIÓS FOGLALKOZTATÁS HELYSZÍNEI ÉS TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI

Tarnabodon 2006 indult a Szeretetszolgálat Jelenlét Programja, melynek keretében egy **elektronikai bontóüzemet** létesítettek, ahol azóta is tartósan foglalkoztatják a megváltozott munkaképességű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű dolgozókat (20-30 fő), akik korábban kilátástalan körülmények között, tartósan munka nélkül éltek.

Óbudán 2012-ben nyílt a Máltai Pékség, mely **szociális pékségként** üzemel – a környék alacsony jövedelemmel rendelkező lakóit hivatott kiszolgálni, valamint a Szeretetszolgálat saját intézményeit látja el. Itt kb. a dolgozók egyharmada megváltozott munkaképességű – eladók, illetve pékségi alkalmazottak.

Keszthelyen autista fiatalok és megváltozott munkaképességű emberek dolgoznak egy **mosodában**, amely elsősorban az egyesület belső igényeit elégíti ki. A pályázati forrásból 2015-ben létesített intézmény a Szeretetszolgálat fogyatékosok napközi otthonának szomszédságában nyílt meg. A védett munkahely 14 embernek ad lehetőséget arra, hogy igazi, értékteremtő munkát végezzen és saját keresettel rendelkező önálló felnőtté válhasson.

Pécsi telephelyen 20 fővel **elektronikai eszközök újrahasznosítása** történik. A használt elektronikai berendezésekből kiserelnek mindent, ami hasznosítható vagy értékesíthető, ami nem, azt pedig továbbadják a tarnabodi üzemnek. Például használt számítógépek alaplapjaiból egyedi ékszereket – medálokat, fülbevalókat, gyűrűket – készítenek **REkreáció** fantáziánévvel.

Budapesti székhelyen működik egy belső szolgáltató cég, amely a Szeretetszolgálat kisebb szervezeteinek a **könyvelését és ügyviteli tevékenységét** végzi. Itt is megváltozott munkaképességű könyvelő, ügyviteli adminisztrátor és grafikus dolgozik integráltan.

Pátyon **kerámia-, teacsomagoló- és szitanyomó műhely** működik, melyek közül a kerámiaműhely az, ahol kizárólag fogyatékos emberek dolgoznak.

FOGLALKOZTATÁS PÁTYON

A pátyi komplexumban fejlesztő-, akkreditált- és közfoglalkoztatás történik. A fejlesztő foglalkoztatást az egyesület működteti (ld. fentebb), míg az akkreditált foglalkoztatás a Máltai Gondoskodás Nonprofit Kft. égisze alatt működik. Három kézműves műhelyben dolgoznak

az egyesület lakóotthonában élő fogyatékos, valamint a környező településekről bejáró fogyatékos és egészségkárosodott megváltozott munkaképességű emberek.

Kezdetben a fejlesztő foglalkoztatás keretein belül dolgoztak itt az emberek a konyhán, a mosodában, részt vettek a zöldfelület-kezelésben, a karbantartásban – mikor éppen mire volt szükség. Később idekerült egy kerámiaműhely is, amely korábban más fenntartó kezelésében állt. Később elindult a teamműhely, majd a szitanyomó műhely is. A legújabb az asztalosműhely, ahol – az előbbiekkal ellentétben – nem megváltozott munkaképességű emberek dolgoznak, viszont a tevékenysége jól kiegészíti a többi műhelyét. A műhelyek létrejöttével kezdődött a környéken élő fogyatékos és egészségkárosodott emberek alkalmazása Pátyon, azt megelőzően csak a lakóotthonokban élő fiatalokat foglalkoztatták.

MŰHELYEK

Teacsomagoló Műhely

2015-ben kezdte meg működését a teacsomagoló üzem, ahol hibiszkusztea csomagolása történik. A szervezet megveszi az alapanyagot, ami Afrikából zsákokban érkezik, majd a munkatársak egy terményválogató gép segítségével háromfelé válogatják a különböző nagyságú virágokat. Az így szétválogatott virágot még kézzel is átválogatják, így biztosítva, hogy 100%-ban hibiszkuszvirágot tartalmazzon csak a csomag. A legkisebb darabok a filterezőgéphez kerülnek, ami kétféle filtert is tud készíteni. Helyben történik a teásdobozok grafikai tervezése, nyomdai előkészítése és nyomtatása is – ezt a munkát is egy fogyatékos munkatárs végzi.

Kerámiaműhely

A műhelyt 1988-ban Hagyó József atya alapította, aki szerzetes pap volt, a Jézus Kistestvérei szerzetesi rend egyetlen magyarországi férfitagja. A rend tagjaként vállalta, hogy a társadalom peremére került emberek alkotta közösséget keres, és köztük él, értük munkálkodik. Rátalált egy olyan szülői csoportra, akik rendszeresen végezhető hasznos tevékenységet kerestek az iskolából frissen kikerült fogyatékos gyermekeik számára. Létrehozta a műhelyt, ahol kezdetben sokféle tevékenységet kipróbáltak, de végül a kerámiazás mellett döntöttek. Idővel a csömöri Összefogás az Egyenlő Esélyekért Nkft. egyik telephelye lett a kerámiaműhely, de ez az állapot 2013-ban megszűnt. Ekkor karolta fel őket a Máltai Szeretetszolgálat, biztosított számukra működési kereteket és telephelyet. Jelenleg 16-17 enyhe- vagy közép súlyos értelmi fogyatékos ember dolgozik itt, akik a környező településeken élnek és egy pályázat segítségével vásárolt kisbusszal járnak be dolgozni. Keramikus szakember (aki egyúttal gyógypedagógiai asszisztensi végzettséggel is rendelkezik) irányításával többféle technikával számos különböző terméket készítenek, amiket többnyire vásárokon értékesítenek.

Kreatív Műhely

2017-ben jött létre a szitanyomó műhely, ahol pólókat, munkaruhákat, táskákat, dobozokat, csomagolóanyagokat stb. készítenek megrendelésre – elsősorban akkor, ha nagyobb

mennyiséget kell elkészíteni. Kisebb megrendelések esetén gazdaságosabb a – közelmúltban vásárolt – hőnyomógép használata. A megrendelő által leadott, valamint saját tervezésű mintákat egyaránt nyomtatnak. Ennek a tevékenységnek az a fő jellemzője, hogy rendkívül színes, ezért mindenkinek nagyon jó, inspiráló hatású. Ráadásul több részfeladatból áll, ezért bárki közreműködhet a termékek előállításában.

Egyéb műhelyek

A legújabb műhely a pályázati forrásból létesített varroda, de hamarosan indul a munka az asztalos- és karbantartó műhelyben is. Nem véletlen a választás – figyelnek arra, hogy az egyik műhely tevékenysége ki tudja egészíteni a másikat. Például az asztalosműhelyben dobozok készülhetnek majd, amire a kreatív műhelyben mintát, emblémát nyomtathatnak, majd belecsoomagolhatják a különböző termékeket.

JÓ GYAKORLATOK

A foglalkozási rehabilitáció jó gyakorlatai

Jó gyakorlat – Felmérés teammunkában

Egy pályázat keretében a foglalkoztatásba belépő munkatársak kitöltöttek egy online kompetencia-kérdőívet annak érdekében, hogy kiderüljön, milyen fejlesztési folyamat szükséges a sikeres munkavállalásukhoz. Aztán egy személyes beszélgetést követően mindenki kipróbálhatta magát a különböző munkaterületeken, többek között a kézműves műhelyekben is. Így megtapasztalhatták, hogy mi az a feladat, amit szívesen végeznek, valamint a segítők is látták, hogy miben ügyesek, és milyen területen kell még fejlődniük. Mivel nagyon hasznosnak bizonyult ez a felmérési folyamat, a műhelyvezetők és segítők azóta is igyekeznek együtt alaposan körüljárni azt a kérdést, hogy egy újonnan bekerült munkavállaló számára melyik foglalkoztatási terület lenne a legalkalmasabb.

Jó gyakorlat – Személyes kapcsolatok

Mivel egy-egy helyen kevesen dolgoznak, nagyon személyesek a kapcsolatok – rögtön látszik, ha valakivel probléma van, nem találja helyét a munkakörében, szemben egy nagyobb foglalkoztatóval, ahol áttételesebbek a kapcsolatok. Megbeszélnek vele, betanítják, kipróbálják máshol – nincsenek szigorú keretek, szabályok, rugalmasan lehet működni.

A foglalkoztatás jó gyakorlatai

Jó gyakorlat – Betanítható, kreatív munka

A Kreatív Műhely kapcsán már említettük, hogy a szitázás és nyomtatás olyan részfeladatból áll, amit mindenki szívesen csinál, és meg is tud csinálni. A fogyatékos

dolgozók döntő többségének nem ez a fő tevékenységi területe, de alkalmanként bárkinek lehetősége van részt venni ezekben a feladatokban.

Készítenek fajtátékokat is (a budai hegyvidék állatai, madarai, a Balaton-felvidék házai, a balatoni halak), amik darabokban jönnek, és a festésüket, csiszolásukat kell elvégezni. Ez kifejezetten megváltozott munkaképességű embereknek való munka: egy fázisból áll, könnyen betanítható, változatos, nagyon szívesen végzik.

Jó gyakorlat – Fokozatos növekedés pályázati forrásfelhasználással

Egymás után alakultak és alakulnak az egyes műhelyek annak megfelelően, hogy éppen minek érzik szükségét. Pályázati forrásokat használnak a műhelyek létesítéséhez és beindításához, ami viszont többnyire az alapfelszerelés finanszírozásához elegendő. Később újabb pályázatok segítségével fejlesztik a gépek, eszközök parkját, így egyre többféle terméket, egyre jobb minőségben tudnak előállítani.

Idén a Kreatív Műhely egy bögre nyomó préssel és egy hőpréssel gazdagodott, valamint sor került egy speciális nyomtató és vágóplotter beszerzésére is. Így tudnak majd digitális transzferyomással pólóra fényképet, vagy akár egy sokszínű logót is nyomtatni.

A kerámiaműhely Pátyon két régi kemencével kezdte meg a munkát. A következőt már itt, egy pályázatból vásárolták, mint a korongot és a lapítógépet is. A kerámiaműhelyhez alapítvány is tartozik, aminek az a szerepe – többek között –, hogy pályázzon. Pályázott például kisbuszra is, mert a dolgozók többsége Biatorbágyon él, onnan jár be minden nap.

Jó gyakorlat – Szerteágazó kapcsolatrendszer

A munka-, a tanulási- és értékesítési lehetőség nagy része a személyes kapcsolatoknak köszönhető – baráti kör, régi munkahelyi kapcsolatok, vallási közösségek a megrendelők, és ők viszik a hírt.

Például a szitanyomás területén kezdetben a cél a belső igények kielégítése volt (emblémás pólók, táskák), aztán egyre több külső megrendelés érkezett – mára már annyi munka van, hogy nincs szükség a honlapon történő hirdetésre.

Ha jön egy olyan feladat, amit korábban még nem csináltak, akkor azon kívül, hogy utánanéznék az interneten, hogyan lehetne megoldani, mindig van a kapcsolati körben olyan ember, akitől lehet kérdezni, segítséget kérni. Legutóbb az asztalosműhelybe kellett gépeket vásárolni: elmondták, hogy mit szeretnének, kik fognak ott dolgozni, milyen munkafelületek vannak, mennyi a rendelkezésre álló összeg – ezek alapján pedig megkapták a választ.

A kerámiaműhely szintén a kapcsolatait kamatoztatja, amikor egy-egy vásárra ellátogat: amikor elkezdtek a vásárolást, körülnéztek a környéken, hasonló profilú szervezetet keresve. Velük együtt hozták létre az Édenkert Csoportot, melynek jelenleg 6-7 tagja van. A nagyobb vásárokat együtt vállalják: hasonló, de mégsem ugyanolyan termékeket készítenek, mindannyian megváltozott munkaképességű munkavállalókat alkalmaznak. Így megosztanak a költségek, és egy jóval színesebb palettát tudnak bemutatni – a kerámia mellett van például kosár és szövött termék is.

A kerámiaműhelyt segítik korábbi egyházi kapcsolatai is. Még az alapító szerzetes, Hagyó József kereste meg a környező települések ismerős parókiáit, segítséget kérve a termékek értékesítéséhez. Azóta is él az a gyakorlat, hogy vásárnaponként, a misék idején vásárt

rendeznek, amit előre kihirdetnek a templomban, s mise után bárki vásárolhat. Hosszú ideig ez volt a fő eladási vonal.

Jó gyakorlat – Szakember

Minden foglalkoztatási területen szükség van szakemberre, aki ért az adott területhez. Így a kerámiaműhelyt egy keramikus vezeti, aki idővel gyógypedagógiai asszisztensi végzettséget is szerzett. Ő ismeri a különféle technikákat, ő tudja, hogy milyen részekre bonthatók a munkafolyamatok, ő tudja megfelelően betanítani és ellenőrizni a munkát, végül ő végzi a termékek díszítését is (de csak a díszítését), mert így garantálható a minőségi végeredmény.

A szitanyomó műhelyben olyan szakember dolgozik, aki a leszázalékolása előtt a nyomdaiparban dolgozott, így a háttérmunkát, a termékelőállítás grafikai részét rá lehet bízni, de tud akár egyedül szitázni is. A többiek a kisegítő munkákban vesznek részt: csomagolás, leszedés, felrakás, szortírozás.

A termékek marketingje is egy külön szakma. Kell egy jól megfizetett kolléga, aki csak ezzel foglalkozik. Ez persze azt jelenti, hogy annyi terméket kell előállítani, ami ki tudja elégíteni a keresletet, de semmivel se többet. Többek között az ő feladata ennek a kényes egyensúlynak a megteremtése.

Jó gyakorlat – Többféle technika, többféle eszköz

A műhelyekben ugyanazon a területen belül többféle technikával is dolgoznak. Így vannak könnyebben és nehezebben megtanulható, végezhető munkafolyamatok, illetve gazdaságosság szempontjából is változó, hogy mikor melyik technikát vagy eszközt éri meg alkalmazni.

A kerámiázás területén régebben elsősorban korongos termékeket készítettek, mert volt egy dolgozó, aki ehhez értett. Idővel létrehozták az öntőműhelyt, és egyre több terméket készítettek ezzel a technikával. Lapítással is dolgoznak, ami az előzőeknél egyszerűbb munkát jelent: a kilapított anyagból szaggatóformával kell a megfelelő mintát kivágni – a lehetőségek sora végtelen, akár díszítő mozaikokat, de még csuprokat is lehet így készíteni.

A pólónyomtatás területén korábban csak a szítás eljárást alkalmazták. Ha valamiből nagy példányszám kell – előfordul, hogy több száz darabra is érkezik megrendelés –, akkor érdemes ma is ezzel az eszközzel dolgozni. Egy-egy darabnál viszont a nyomtató, hőpréses eljárás a kifizetődőbb.

Jó gyakorlat – Kreativitás, naprakészség, rugalmasság

Nem csak a megrendelések szabályozzák, hogy a műhelyekben milyen termékek készülnek – a szakemberek gyakran elébe mennek az igényeknek. A jelenlegi keramikus kezdte például a virágok készítését. Felfedezte, hogy a piacon megjelentek a kis kerámiavirágok, amiket a keramikusok is egyszerűen, fondantszaggatóval készítenek. Arra gondolt, hogy ezt a folyamatot a fogyatékos emberek is ügyesen be tudják tanulni és elvégezni. Számos különböző méretű, formájú és színű virágot készítenek, melyek továbbra is igen népszerűek. Mindig ki kell találni valami újat annak a közönségnek, akivel a különböző vásárokon találkoznak. A keramikus feladata, hogy folyamatosan keresgéljen, gondolkozzon – a

termékpalettát az ő kreativitása határozza meg, illetve az, hogy mennyire tájékozott az aktuális trendeket illetően.

De nem csak a kerámia-, hanem mindegyik kézműves műhelyben folyamatos a tájékozódás, az ötletelés és a termékfejlesztés.

Jó gyakorlat – A munkafolyamat apró részekre bontása

A kerámiavirágok készítése például nagyon sok részegységre lebontott folyamat, így csapatmunkában végzik a fogyasztékos dolgozók. Az egyik ember lapítja az agyagot, a másik szaggatja, van, aki a golyócskákat készíti, van, aki a szirmokat, más a lyukakat fúrja. Van mázázó ember is, és aki a végén a drótot beragasztja.

Ugyanígy a többi munka – teacsomagolás, pólónyomtatás és mindenféle bérmunka – is részfeladatokra bontható, és nincs olyan dolgozó, aki legalább egy részfeladatot ne tudna elvégezni.

Jó gyakorlat – Rugalmas munkaszervezés

Pátyon mindig van munka, sőt sokszor van olyan nagyobb megrendelés, aminek az időben történő teljesítéséhez át kell csoportosítani a munkaerőt. De ha éppen nincs aktuális nagyobb munka, teát válogatni mindig lehet. A teának télen van szezonja, így legalább előre dolgoznak, hogy a Karácsony előtti időszakban egyéb igényeket tudjanak kielégíteni. A műhelyek annyira együtt dolgoznak, hogy ez nem jelent problémát.

A munka nem csak sok, hanem sokféle is. Gyakran kell alkalmazkodni, új munkafolyamatokat betanulni, ami egyfelől kihívás, másfelől viszont érdekesebbé teszi a mindennapokat.

Jó gyakorlat – Igények és lehetőségek felismerése, proaktív gondolkodás

Az egyes műhelyek kialakítását az igény, a különböző munkalehetőségek inspirálták. Aztán felismerték, hogy az egyes tevékenységeket milyen újabb tevékenységekkel lehet kiegészíteni, a palettát színesebbé és teljesebbé tenni – így született meg az asztalosműhely, amit az is támogatott, hogy a karbantartók vezetője éppen egy asztalos mester volt.

A szitanyomó műhelyben bármilyen sík felületre lehet nyomtatni – szitával és hőpréssel. Szeretnének azonban íves felületre is nyomtatni, ez a paletta így lenne teljes, ráadásul egyedülálló lenne a Zsámbéki medencében.

Jó gyakorlat – Minőségi termék minőségi eszközökkel

Fontosak a jó gépek, a minőségi eszközök, mert ez kell a jó minőségű termék megalkotásához. Ilyenek kerültek a teaműhelybe, szitaműhelybe, a kerámiaműhelybe, és legutóbb a varróműhelybe és asztalosműhelybe is. Fontos a minőségre törekvés a piacon maradáshoz. Ezért igyekeznek olyan termékeket készíteni, amiket nem azért vesznek meg a vásárlók, mert fogyasztékosok készítették, hanem mert esztétikus és jó minőségű. Teából is van olyan termék, ami kint van a piacon, és a sok versenytárs között is megállja a helyét.

(Persze a jó eszköz és gép szükséges, de nem elégséges feltétele a minőségi munkának. Az is fontos, hogy elegendő segítő legyen, aki folyamatosan jelen van és odafigyel.)

Jó gyakorlat – Megrendelésre dolgozni

A műhelyvezetők elve az, hogy ne raktárra termeljenek, hanem megrendeléseket teljesítsenek. El kell jutni arra a szintre, hogy folyamatosan jöjjenek a megrendelések, és az energiát, időt és pénzt ezeknek az igényeknek a kielégítésébe kell fektetni.

Jó gyakorlat – Vegyes munkacsoportok

Az egyes műhelyekben együtt dolgoznak az értelmi fogyatékos, az egyéb fogyatékos személyek, valamint az egészségkárosodott megváltozott munkaképességű munkatársak. A kerámiaműhely esetében eredetileg az volt az elgondolás, hogy ott csak értelmi fogyatékos emberek fognak dolgozni, de a tapasztalat azt mutatta, hogy ez így nem működik, minőségi terméket így nem lehet előállítani. Így kiegészült a csapat más fogyatékosokkal, de értelmileg ép dolgozókkal, végül egészségkárosodott emberekkel is. Csak így lehet elérni, hogy minden részfeladatot el tudjon valaki látni megfelelő minőségben.

Jó gyakorlat – „Mindent elvállalunk” – Munkamegosztás

Folyamatos kapcsolatban vannak más szervezetekkel, különösen egy közeli településen, Mányon működővel – oda-vissza megy a munka. Ha ők nem bírják, akkor Pátyra is érkezik belőle, ha itt nem bírják, továbbadják. Kezd már kialakulni, hogy ki milyen és mennyi munkát tud elvégezni, és ennek megfelelően közösen is vállalnak megrendeléseket. A másik szervezet is hasonlóan hatékonyan működik. Kijárnak a faluba, kerítést gyártanak, beépíthető szekrényt, mindenféle asztalosipari dolgot, a magyar madártani intézetnek dolgoznak már 12 éve – odúkat gyártanak több ezrével évente.

A piac felé jót mutat, ha nem kell visszamondani egy munkát. „Az az elvünk, hogy mindent elvállalunk. Aztán kitaláljuk, hogyan kell megcsinálni.” Ha van rá elegendő idő, akkor a szervezeten belül igyekeznek elvégezni a munkát, akkor is, ha újdonság és gondolkodni, próbálkozni kell, hiszen szívesen kísérleteznek, és készek a munkaerő átcsoportosítására is. Ha kevés az idő, akkor be lehet vonni a másik szervezetet is, hogy időben történjen a teljesítés.

Jó gyakorlat – Önkéntes munka

Sok középiskolás itt teljesíti az iskolai közösségi szolgálat 50 óráját. Gyakran jönnek ide önkénteskedni kisebb-nagyobb cégek munkatársai – volt, hogy 25 ügyvéd érkezett egyszerre, amiből nagyon jó hangulatú esemény kerekedett. Külföldről is jönnek diákok, akik frissen szereztek diplomát szociális területen, s mielőtt dolgozni kezdenének, eljönnek egy évre önkéntes munkát végezni.

Jó gyakorlat – Munkamorál

Amint az a jó gyakorlatokból látszik, a vezetők és segítők nagyon rugalmasan igyekeznek a munkaszervezést megoldani. Ugyanakkor azt nem tartják elfogadhatónak, ha valakinek

éppen nincsen kedve dolgozni. Megfigyelték, hogy ilyenkor a munkatársak egymásra tudnak a leginkább hatni – a társukat képesek rávenni a munkára, míg a műhelyvezető próbál inkább a háttérben maradni. Előfordul persze, hogy az ő beavatkozására is szükség van.

A FOGLALKOZTATÁS FEJLESZTÉSE

Folyamatosan fejlesztik a foglalkoztatást, amikor az egyik elképzelés megvalósult, jön a másik. Most éppen tamponnyomó beszerzését tervezik, hogy íves felületre is lehessen nyomtatni, s ezzel új szintre emeljék a Kreatív Műhely működését.

TUDÁSÁTADÁS

A pátyi műhelyekben szívesen látják az érdeklődőket. A látogatásokhoz előzetes egyeztetés szükséges.

INTÉZMÉNYI ADATOK

Foglalkoztatási munkacsoport vezető:	Kovács Gábor
Cím:	2071 Páty, Csilla Von Boeselager u. 3
Telefonszám:	+36 20 489 4802
E-mail:	kovacs.gabor@maltai.hu
Honlap:	https://maltai.hu/
Foglalkoztatási forma:	fejlesztő foglalkoztatás akkreditált foglalkoztatás közfoglalkoztatás nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás